

A területkiválasztás kritériumai

Az ETHA-rendelet (18. cikke (1) bekezdésének g) pontja) megköveteli, hogy az operatív program (OP) tartalmazza „a halászati és akvakultúra-területek kiválasztásához alkalmazott kritériumok felsorolás[át]” (az OP-sablon 5.1.2. szakasza). E követelmény célja, hogy rávilágítson a 4. uniós prioritás központi elemére annak feltüntetése révén, hogy az irányító hatóság mely területeket tekinti a CLLD alkalmazására legmegfelelőbbnek, és miért.

A kérdések ezen szakaszának célja, hogy segítse az irányító hatóságot e központi elem meghatározásában, és annak az OP-ben történő ismertetésében. A kérdések a következők:

- 1. Mit írjak az OP-be a halászati és akvakultúra-területek kiválasztásának kritériumairól?**
- 2. Milyen kritériumokat használhatok?**
- 3. Miért nem adhatok meg az OP-ben rögzített területlistát?**
- 4. A nagy (150 ezernél több lakosú) kikötővárosok is támogathatónak tekinthetők?**
- 5. Hogyan vehetem figyelembe a regionális különbségeket?**
- 6. A halászati területek kijelölésére vonatkozó kritériumok meghatározása során milyen megfontolásoknak kell érvényesülniük?**

1. Mit írjak az OP-be a halászati és akvakultúra-területek kiválasztásának kritériumairól?

Az ETHA-rendelet (3. cikk (2) bekezdésének 5. pontja) szerint a halászati és akvakultúra-terület „olyan terület, amely tenger-, folyó- vagy tóparttal rendelkezik, beleértve a halastavat és a vízgyűjtőt, és jelentős mértékű foglalkoztatást biztosít a halászati vagy az akvakultúra-ágazatban, továbbá amely földrajzi, gazdasági és társadalmi szempontból funkcionálisan koherens egységet alkot, és amelyet a tagállamok ilyen területként jelöltek ki”.

Az irányító hatóság főszabály szerint az összes halászati és akvakultúra-területet a CLLD keretében támogathatóvá nyilváníthatná, de a legtöbb irányító hatóság jellemzően azokra a területekre összpontosítja az ETHA-finanszírozást, amelyek esetében a CLLD alkalmazása a halászati közösségek számára a legnagyobb hasznot hozza, az e területeket érintő kihívásokkal, valamint e területek növekedési potenciáljával és munkahelyteremtésével összefüggésben. Az OP-ben az irányító hatóságnak meg kell határoznia, milyen kritériumok mentén alkalmazza az általa választott szakpolitikai szempontokat. Nem az a szándék, hogy az OP-ben egy területlista jelenjen meg, mivel a pontos határvonalak meghatározását a helyi szintre kell bízni (lásd alább), hanem azt kell megmagyarázni, mely tényezők figyelembevételére kerül sor annak meghatározása során, hogy egy adott terület a CLLD keretében támogatható-e vagy sem.

2. Milyen kritériumokat használhatok?

A területkiválasztás kritériumai közé tartozhatnak a következők:

- › a halászati és az akvakultúra-ágazat méretét és jelentőségét leíró kritériumok (foglalkoztatás, hajók és halastavak száma és mérete, a halászat jellege és típusa, kirakodott fogások/termelés mennyisége, értéke stb.);
- › a terület jellegét leíró kritériumok: part menti terület, folyótorkolat, folyó vagy tó, védett területek, maximális és minimális lakosság szám, népsűrűség, lakosság szám csökkenő tendenciája, távoli területek;
- › a beavatkozás tárgyát képező terület egységességéhez kapcsolódó kritériumok – annak lehetősége, hogy tavakkal elválasztott vagy egy part mentén elszórt területek vegyenek részt, nagyobb kikötővárosok és települések részvétele (lásd alább).

E kritériumok megfogalmazásakor az irányító hatóságnak az (OP-sablon 2.2. szakaszához szükséges) kontextusmutatókban előírt információkat kell felhasználnia.

Példa: az Egyesült Királyságban a területkiválasztási kritériumok (a 2007-2013 közötti időszakra) a következők:

- › alacsony népsűrűség
- › hanyatlóban lévő halászat
- › kis halászati közösségek
- › legalább egy működő halászkikötő (Anglia)

3. Miért nem adhatok meg az OP-ben rögzített területlistát?

Az ETHA OP-sablonról szóló útmutató, amelyet a Bizottság a 771/2014 végrehajtási rendelet kiegészítéseként tett közzé, egyértelművé teszi, hogy az irányító hatóságok nem adhatnak meg az OP-jükben egy már véglegesített területlistát. A kritériumok listáját a támogatásra jogosult területtípusok beazonosítására kell felhasználni, nem pedig maguknak a pontos területeknek a kijelölésére.

A közösségvezérelt helyi fejlesztés jellegéből adódóan egy alulról felfelé építkező folyamat, amelynek sikere azon múlik, hogy képes-e hatékony szövetségeket kialakítani a közös célok elérésére törekvő helyi szereplők között. Ehhez helyi szintű tárgyalásokra van szükség annak biztosítására, hogy a kulcsfontosságú szervezetek és érdekelttek valódi elkötelezettsége a terület egészén érezhetővé váljék. A terület pontos határvonalainak kijelölése e tárgyalások eredményeként történhet meg. A támogatható területek kijelölésére vonatkozó kritériumok keretében nem arra kell törekedni, hogy ezt előre eldöntsék, vagy, hogy olyan mesterkéltné megoldásokat erőltessenek a szereplőkre, amelyek adott esetben a helyszínen már kivitelezhetetlennek bizonyulnak.

4. A nagy (150 ezernél több lakosú) kikötővárosok is támogathatók tekinthetők a CLLD keretében?

Egyes országokban a legnagyobb mértékű halászati foglalkoztatás és a halászatban tapasztalt legtöbb munkahelymegszűnés a nagy kikötővárosokat jellemzi. Ha az irányító hatóság úgy ítéli meg, hogy a CLLD hatékony eszköz lehet az említett területek problémáinak kezelésére, akkor ez megengedhető. Ugyanakkor ezt a kivételt a Bizottságnak a partnerségi megállapodásban el kell fogadnia, és azt az operatív programban meg kell indokolni, kitérve annak – az irányító hatóság által megfogalmazott – magyarázatára is, hogy milyen módszer alkalmazásával fogják megelőzni a pénzek szétaprózását, amennyiben ilyen nagy terület válik támogathatóvá.

5. Hogyan vehetem figyelembe a regionális különbségeket, amikor az OP-ben a halászati területek azonosítására szolgáló kritériumokat felvázolom?

A halászatot és a halászati területeket érintő kihívások rendkívül eltérőek lehetnek egy adott országon belül. Következésképpen, egy régiókra osztott ország minden egyes régiója dönthet úgy, hogy eltérő kritériumokat használ. Főszabály szerint ez azzal a feltétellel lehetséges, hogy ezt a megközelítést az OP-ben megindokolják, és az egész indoklás nem lépi túl a 7 000 leütés terjedelmet. Lehetséges megoldás az is, hogy (az OP mellékleteként) egy táblázatban összegzik az általános kritériumokat és – szükség szerint – az egyedi regionális kritériumokat.

6. A halászati területek kijelölésére szolgáló kritériumok meghatározása során milyen megfontolásoknak kell érvényesülniük?

A támogatható halászati területek kijelölésére szolgáló kritériumok kidolgozása során az irányító hatóságoknak a következő szempontokat kell szem előtt tartaniuk:

- ▶ Mit próbálok elérni a CLLD-vel a halászati területeken, és kiket próbálok támogatni? Például, a halászati közösségek a támogatás fő címzettjei-e, vagy inkább csak a szélesebb part menti fejlesztés jelentős részesei? A teljes halászati közösséget kívánom-e támogatni, vagy csak azokat, akik a legnehezebb helyzetben vannak?
- ▶ Mennyi erőforrás áll rendelkezésre a 4. uniós prioritáshoz, és hány FLAG finanszírozása lehetséges? Elképzelhető, hogy azok az országok, amelyek a potenciális területek vonatkozásában korlátozott erőforrásokkal rendelkeznek, jobban fókuszált terület-kiválasztási kritériumokat kívánnak megállapítani.
- ▶ Milyen hatással lesznek a kritériumok a halászati közösség különböző részeire, illetve a FLAG tevékenységére? Például a hajók számán alapuló kritériumok a kisüzemi halászatnak kedvezhetnek, a kirakodott fogásokon alapuló kritériumok pedig inkább a nagyobb üzemekben folyó halászatnak; a lakosságszámra vonatkozó korlátok kizárhatják a legnagyobb halászati foglalkoztatást biztosító, illetve a halászati termékek kulcsfontosságú piacaival rendelkező nagy kikötővárosokat.

Felelős szerkesztő: Európai Bizottság, Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság, főigazgató

Felelősségi nyilatkozat: A dokumentum elkészítéséért összességében a Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság felel, nem tartozik azonban felelősséggel annak tartalmáért, és nem garantálja az adatok pontosságát sem.